



Listopad 2016: Kristiánov je kompletně hotov

# Kristiánov v novém

Text: kuch foto: IC Liberec

Jediné zachované stavení kdysi významné sklářské osady Kristiánov, tzv. Liščí bouda, se po roční rekonstrukci letos na jaře opět otevřelo veřejnosti. Slavnostní zahájení spojené s muzejní nocí je připravené na sobotu 20. května a pořádá ho Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, které má objekt od roku 1963 ve své správě.



## Roubenka prokoukla

Všechny návštěvníky letos čeká opravdu velké množství novinek. Tou největší a nejvýznamnější je samozřejmě samotná Liščí bouda, památkově chráněná roubenka s číslem popisným 52 v katastru obce Bedřichov. Pochází z druhé poloviny 18. století a po řadě dřívějších oprav sledujících prostou záchranu objektu se v minulém roce konečně dočkala celkové rekonstrukce. Na první pohled patrnou změnou venku je nová střecha, kdy nevhodný bonský šindel nahradil tradiční štípaný šindel ze smrkového

dřeva. Z roubení také zmizel novodobý solární panel na výrobu elektřiny, kterou nově pro objekt dodává benzinový agregát skrytý v podzemí.

## Příjemné posezení

Přehlédnout se nedá ani úplně nová dřevostavba – zastřešená terasa, která tvarově vychází z doby dřívějšího seníku, jak byl dochován na dobových fotografiích. Dnes skýtá možnost posedět a občerstvit se s výhledem do malebné krajiny Jizerských hor s kulisou šumění říčky Kamenice

nebo se třeba skrýt před nepřízní počasí v době, kdy je objekt uzavřený. Současně také chrání historické klenuté sklepy (návštěvníkům bohužel nepřístupné), které se skrývají pod její podlahou.

## Změny i uvnitř

Značnou část provedené rekonstrukce pak návštěvník zaznamená také uvnitř objektu. Tou nejdůležitější je možnost využít sociální zařízení na úrovni 21. století, bez jehož vybudování by objektu hrozilo uzavření pro nesplnění hygienických předpisů. Současně si

tím muzeum připravilo podmínky pro poskytování drobného občerstvení utmáčeným turistům, kteří se na Kristiánov dostanou pouze „na vlastní pohon“, a to nejméně po pětikilometrovém putování.

## Nové expozice

Původní expozice se díky návrhům svého autora Romana Kvity, který navazoval na práci Adama Šimečka, výrazně obměnila. Stěžejním exponátem zůstal nově zrenovovaný trojrozměrný model celé osady Kristiánov v době její největší slávy, který zhotovil kokonínský (Kokonín – dnes místní část Jablonce nad Nisou) rodák František Ulbrich.

## Poprvé do podkrovní

Úplně poprvé budou mít návštěvníci možnost navštívit také podkrovní roubenky, kde muzeum hlavně pro děti připravilo kromě odpočinkového koutku také skládací modely bývalé osady z dřevěných kostek. To je příprava na hledání ztraceného pokladu černokněžníka Tamanna, který podle pověstí v okolí Kristiánova žil. Složením modelu děti získají správné indicie a mohou se vydat na tzv. malý naučný okruh. Ten vede od Liščí

boudy k pozůstatkům ostatních bývalých stavebních objektů osady – sklárně, Panskému domu, škole či hřbitovu.

## Poznávací okruh na kole

Pro zdatné turisty či cyklisty muzeum připravilo také velký poznávací okruh, naučnou stezku Cestou jizerskohorských sklářů. Vede z Kristiánova až k hlavní budově muzea v Jablonci nad Nisou. Cestou je seznámí s důležitými místy spojenými s místní sklářskou tradicí, ale také s vybranými předměty z muzejních expozic. Celkem je dlouhá 19 km, ale není nutné ji projít v jednom dni. Můžete si ji rozložit a zpestřit soutěží spočívající v hledání co největšího počtu vyobrazených sbírkových předmětů. Na ty, kteří jich najdou alespoň větší polovinu, pak čeká v cíli odměna v podobě exkluzivního předmětu.

## Z historie Kristiánova

Kristiánovskou sklárnu založil hutník Johann Leopold Riedel roku 1774. Pozemek mu pronajal majitel panství, hrabě Christian Philipp Clam-Gallas, jehož jméno tehdy osada nesla ve svém názvu. Počátkem roku 1775 se započalo se

stavbou sklárny, mlýna, pily a dvou domků pro skláře. Sám hutník s rodinou se sem přestěhoval do jednopatrového roubeného panského domu. Během lovů zde pobýval hrabě i jeho přátelé, například vévoda Kamil Rohan nebo hrabě Jaroslav Šternberk. První sklo bylo v huti utaveno 17. ledna 1776. Sklárna zpočátku zhotovovala užité sklo, od konce 18. století vyráběla především skleněné bižuterní polotovary, např. lustrové ověšky, tyče, tyčinky a trubičky. Huť měla zákazník v celých severních Čechách, avšak po roce 1800 vlivem nepříznivé obchodní situace a silné konkurence pouze přežívala. Krizi díky bižuterní konjunktuře překonala a od konce třicátých let 19. století opět prosperovala. Proto si mezi lety 1853–1865 mohla dovolit rozsáhlou rekonstrukci. Byla protažena hala sklárny, přistavěna druhá pec, tažírny a nakonec i třetí pec. V roce 1874 byl otop peci dřevem nahrazen dřevoplymem. Přesto ale sklárna začala vzhledem k nevhodné poloze ztrácet na významu a po roce 1881 pracovala jen omezeně. Když pak v roce 1887 vyhořela, nebyla již obnovena. Do roku 1780 byla sklářská osada



Tak vypadal Kristiánov před rekonstrukcí. Stav je z roku 2008



V červnu 2016 se na střechu pokládá tradiční štípaný šindel ze smrkového dřeva

Použitá literatura: NOVÝ P. Kristiánov, Klíč k rodci Jizerských hor, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, občanské sdružení Patron, Jablonec nad Nisou, 2002  
 NOVÝ P., N. Kristiánov, Klíč k rodci Jizerských hor, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, občanské sdružení Patron, Jablonec nad Nisou, 2007  
 ENDLER H. Kristiánovský poanek, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, Jablonec nad Nisou, 2001